

GLAS GORENJJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNİK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRAJN, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAC. PRI NB KRAJN-OKOLICA
ŠTEV. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Korak naprej

Zadnje čase se na Gorenjskem intenzivno razpravlja o večja gospodarska povezanost formiranju komun. Pred kratkim je o tem vprašanju razgovarjal sekretariat Okrajnega odbora SZDL v Kranju, v po-nedeljek so o tem govorili poslanci iz radovljškega okraja na sestanku v Radovljici, v torek pa je posvetovanje s predstavniki nekaterih občinskih odborov na okrajnem odboru v Kranju, v sredu se je sestal plen Okrajnega odbora SZDL v Radovljici, za 28. september pa je sklican plen Okrajnega odbora SZDL Kranj. Prav tako bo konec meseca sedanje Okrajnih ljudskih odborov v Kranju in v Radovljici. Oba odbora bosta izvolila skupno komisijo, ki naj bi pripravila združitev obeh okrajev, vsak ljudski odbor pa bo še posebej imenoval komisijo, ki naj bi pripravila formiranje komun na svojem področju.

Razmišljajanje o novih oblikah ljudske uprave je stopilo torej v zaključno fazo, v obdobje, ko je treba z najširšo razpravo dokončno rešiti vprašanje teritorialnega obsega posameznih komun in pristnosti komun, ki bodo zajete v posebnih statutih. Najvažnejše pa je, da se v teh razpravah pojavi slenemu človeku, da je ustavljena komuna nov korak v razvoju socialistične demokracije, da komune niso nova administrativna oblika oblasti, ki naj zamenja staro, marveč, da gre ravno nasprotno za to, da se na račun administrativne oblasti razširi samoupravljanje ljudi na določenem področju.

Na prostora, da bi se podrobne spuščali v etimološko in zgodovinsko razlagu besede komuna. Komuna je latinska beseda za našo srečo, skupnost. V posameznih zgodovinskih obdobjih se je ta beseda različno uporabljala. V srednjem veku so bile komune n.pr. posamezna mesta, ki so se iztrgala iz pod oblasti fevdalca in v katerih se je razvijala buržoazija in pripravljala na dokončno obračun s preživeljo družbeno ureditvijo. Najrevolucionarnejši prizvod pa je nedvomno dobila komuna v vstaji pariškega proletariata 1871. leta. Pariška komuna je bila prvi praktični primer diktature proletariata. V Franciji pa je komuna še danes osnovna administrativna enota, podobna našim občinam.

Ravno zato, ker ne gre zgolj za administrativne sprememb v državni upravi in zgolj za spremembu imena, marveč za razvoj in poglabljanje ljudske samoupravne, zahteva stvar tehnike preudarka, da se ne ustavljajo komune samo zato, ker je to »moda«. Komune se bodo ustanovile samo tam, kjer so danes vsi politični, družbeni in gospodarski pogoji za nov korak v razvoju naše socialistične demokracije. Zato komune ne bodo ustanovljene povsod naenkrat.

Na Gorenjskem so pogoji za ustanavljanje komun že dozoreli. Industrija in kmetijstvo sta na tem področju razmeroma močno razvita. Delavsko in družbeno upravljanje sta že močno ukoreninjena v zavesti ljudi in tudi geografski pogoji so ugodni. V sedanjih pogojih bodo komune zajele tista področja, ki so gospodarsko, družbeno in politično povezana. Vse komune seveda gospodarsko ne bodo enako močne. Zato bo delal okraj manj razvitim komunam pomoci v obliki investicij za razvoj njihove gospodarske zmogljivosti, ne pa v obliki dočrti za pokritje njihovih pročakov. Torej bodo morale imeti bodoče komune, ki še niso dovolj gospodarsko razvite, vse pogoje za gospodarski razvoj. Meje posameznih komun tudi niso dokončne. Nadaljnji razvoj proizvajalnih sil, izbolj-

350.000 ljudi je obiskalo Štajersko

Ostrožno - naša mogočna manifestacija

Predsednik republike Tito je govoril 350.000 Slovencem - Visoka priznanja štajerskim partizanskim brigadам - Stevilni visoki oblastni, politični in vojaški funkcionarji na proslavi

Ze v zgodnjih jutrišnjih urah pa je navdušeno klical: »Tito, želimo z njimi živeti v miru, vendar pa bomo mi postavili pritele zbirati ogromne množice ljudi, ki so priheli iz vseh krajev Slovenije, da praznujejo veliki slovenski partizanski praznik »Štajerska v borbi«. Ze okoli osme ure zjutraj je bil ogromni naravni amfiteater poln ljudi, ki so navdušeno pozdravljali štajerske brigade, ko so korakale na slavnostni prostor pred tribuno. Na velikem odrusu pred tribuno pa je med tem okoli 2.500 pevcev in okoli 500 godbenikov pelo v igralo borbeno partizanske pesmi.

Nestrpnost je vedno bolj naraščala, kajti vseh 350.000 ljudi je čakalo na svojega voditelja, predsednika republike Josipa Broza Tita. Točno ob deseti uri je predsednik Tito stopil iz svojega avtomobila in se napotil proti veliki tribuni, ljudstvo pa mu je priredilo navdušene ovacije. Med tem je maršal Tito pregledal častno četo in jo pozdravil. Borci so odgovorili z junashkim »Hura!«

Pred postrojenimi štajerskimi brigadami je predal raport vrhovnemu komandantu JLA generalu Dušanu Kvederu, maršal pa je stare partizane pozdravil s partizanskim pozdravom »Smrt fašizmu!«. Tako zatem je godba odigrala državno himno, general Kveder pa je prebral ukaz predsednika republike o odlikovanju partizanskih enot. Zatem je predsednik Tito odšel na tribuno, kjer so se zbrali podpredsednik zveznega Izvršnega sveta Edv. Kardelj, predstavnik Ljudske skupštine LRS Miha Marinko, član zveznega Izvršnega sveta Franc Leskošek - Luka in Ivan Maček - Matija, predstavnik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, generalni polkovnik Kosta Nagy in številni drugi visoki funkcionarji.

Po otvoritvi slavnostnega zborovanja je stopil na govorniško mesto predsednik Tito, ljudstvo

vendar pa je navdušeno pozdravljalo marsikatero pikro in seveda neumetljeno besedo na račun novih stanovanjskih namenov in stanovanjske skupnosti. Sicer pa so bile razprave dokaj živahne, s precejšnjim številom predlogov, ki so bili v glavnem dosedaj že v razpravi, pa jih gospodarski svet LOMO, bodisi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, bodisi zaradi tega, ker trenutno še ne pridejo v poštev, za gradnjo je zanimanje za zadnje zbole nekoliko naraslo, saj se je zbor udeležilo povprečno 1 odstotek več volivcev kot zadnjih, tako da je celotna udeležba znašala 9,5% vseh volivcev. Temu je v največji meri pripomogel pester dnevni red zadnjih zborov z zanimivo razpravo o kategorizaciji stanovanj v novih stanovanjskih najemninah.

Treba je poudariti, da je bilo na zadnjih zborih volivcev slišati marsikatero pikro in seveda neumetljeno besedo na račun novih stanovanjskih namenov in stanovanjske skupnosti. Sicer pa so bile razprave dokaj živahne, s precejšnjim številom predlogov, ki so bili v glavnem dosedaj že v razpravi, pa jih gospodarski svet LOMO, bodisi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, bodisi zaradi tega, ker trenutno še ne pridejo v poštev, za gradnjo je zanimanje za zadnje zbole nekoliko naraslo, saj se je zbor udeležilo povprečno 1 odstotek več volivcev kot zadnjih, tako da je celotna udeležba znašala 9,5% vseh volivcev. Temu je v največji meri pripomogel pester dnevni red zadnjih zborov z zanimivo razpravo o kategorizaciji stanovanj v novih stanovanjskih najemninah.

V razpravi je bilo precej predlogov ljudskih odbornikov, ravno toliko, če ne še več pa je bilo tudi predlogov na zborih volivcev. Ljudski odbor mestne občine pa je pooblaštil Svet za prosveto in kulturo, Svet za zdravstvo in Gospodarski svet, naj v okviru razpoložljivega denarja dajo ustrezne predloge in prepričani smo, da bodo našli res najboljšo rešitev.

Iz vsebine

Razpravljanje o gorenjskih komunah *

Ne pozabimo Mladinskih delovnih brigad *

S SEJE LOMO TRŽIČ *

Titan dobiva premalo kreditov *

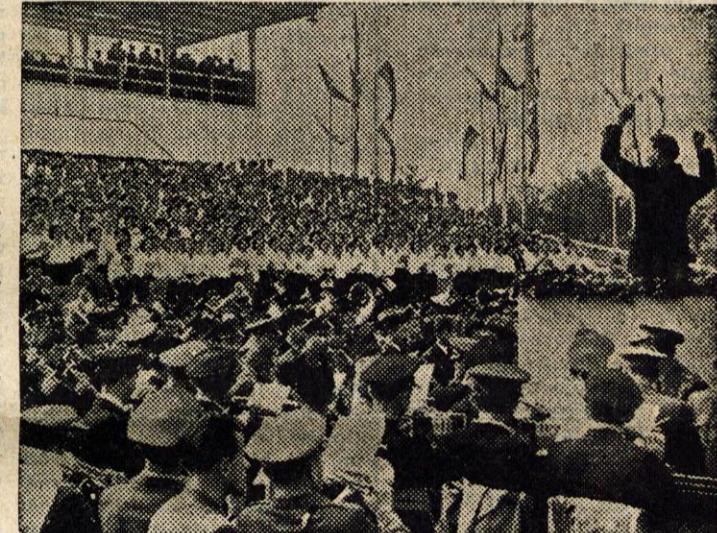
»SVOBODA« KRAJN BO ZOPET ZAŽIVELA *

Kranj se bo oddolžil padlim *

GOSPODARSKE OSNOVE DOMŽAL *

ZABAVNA STRAN *

Sport — Sport — Sport

2.500 pevcev je počastilo borce s partizansko pesmijo

Še 132 milijonov za letošnje investicije

Razprava LOMO Kranj o zadnjih zborih volivcev in o popravku letošnjega družbenega plana

Pretekli teden se je sestal LOMO Kranj, da bi razpravil o številnih gospodarskih problemih, med katerimi je bilo predvsem pomemben poročilo o uspehih in predlogih zborov volivcev ter predhodna razprava o rebalansu letošnjega družbenega plana.

Iz poročila o poteku zborov mesto predsednik Tito, ljudstvo

Maršal Tito je ob prihodu na slavnostni prostor sprejel raport komandantov in obšel postrojene štajerske brigade.

21. skupna seja OLO Kranj

Kranj, 24. septembra

Danes se bo sestal Okrajni ljudski odbor Kranj na svojo 21. skupno sejo, na kateri bo predvsem razpravljal in sklepal o poročilu Sveta za gospodarstvo o finančni in tržni inspekcijski. Ljudski odborniki pa bodo razen tega še razpravljali in sprejeli tri odločitve s področja gospodarstva in sicer: Odlok o odajanju opredeljenih sob potni-

kom in turistom, Odlok o odajanju hrane abonentom v zasebnih gospodinjstvih ter Odlok o opravljanju gostinskega storitev izven poslovnih prostorov gostinskih podjetij in gostišč.

Razpravljali bodo še o garancijskih izjavah kmetijskih zadrug v Preddvoru, Zabnici, Bitnju in Naklem za najetje investicijskih posojil ter še o nekaterih vprašanjih s področja gospodarstva in sicer: Odlok o odajanju opredeljenih sob potni-

kakor predhodna razprava o popravku letošnjega družbenega plana. Pri letošnjem popravku moramo namreč razločiti predvsem to, da je pri že omenjenih 32.000.000 včetih 100 milijonov dinarjev kredita, ki ga je podelil Izvršni svet LRS, se je jeseniška mladina že mestu Kranju za stanovanjsko izgradnjo, kar je LOMO kot slavi bo zapel mladinski zbor ugodno ponudbo sprejel. Višek Vajenske šole, ki obeta v letošnjem šolskem letu lepe uspehe.

Tudi na Jesenicah bodo počastili 35. obletnico SKOJ

V TRSTU ZOPET OROŽJE

Po slabih treh tednih, od kar so v Trstu odkrili tajno skrivališče orožja v strem delu tržaškega pristanišča, so pretekli teden zopet našli skrito orožje. To orožje pa je bilo skrito v bližini novega pristanišča. Vse orožje je bilo dobro shranjeno in ga je slučajno našel nek mimočič.

SOVJETSKI ZNANSTVENI NIKI V RIMU

Iz Sovjetske zvezve je odpotovalo večje število znanstvenikov, ki bodo prisostvovali skupščini Mednarodne geodetske in geofizične zvezze. Prav tako so odpotovali v Rim trije sovjetski astronomi, ki se bodo udeležili kongresa astronomov.

UGRABITEV

Poveljstvo ameriških oboroženih sil v Zapadni Nemčiji je pretekli petek sporočilo, da so čehoslovaški graničarji »kakor so predpostavljali«, ugrabili dva ameriška vojaka. Njuna usoda zaenkrat še ni znana.

PREDSEDNIK TITO GRE NA OBISK V INDIJO IN BURMO

Indijska vlada je povabilu predsednika republike Jugoslavije Josipa Broza Tita naj obiše Indijo. Predsednik republike se je povabilu rade volje odzval. Izročila mu ga je ga. Vidjaja Lakšmi Pandit med svojim obiskom v Jugoslaviji. Prav tako je predsednik Tito sprejel vabilo predsednika burmanske vlade U Nuja, naj obiše Burmo. Čas obeh obiskov bo določen naknadno.

**TRGOVINSKA POGAJA-
NJA S SZ**

Sovjetska trgovinska delegacija, ki se mudi v Beogradu, vodi v okviru zunanjetrogovinske zbornice razgovore z jugoslovenskimi podjetji. Razgovori so izključno na poslovem temelju ter potekajo ugodno, tako, da je pričakovati, da bo prišlo do podpisa aranžmanja za letošnje leto.

ODSTOP PICCIONIJA

Italijanski zunanj minister Piccioni je podal ostavko na svoj položaj v vladi, ker je njegov sin direktno soodgovoren za smrt Montesieve. Afera Montesi je, kot smo že poročali, razburkala vso svetovno javnost in se sedaj približuje svojemu koncu. Odstop Piccioni kaže, da je v italijanskih vrhovih marsikaj gnilega.

Ob razpravi o ustanavljanju komun v radovljiškem okraju

Gre za vsebino

Radovljica, 22. septembra

Na današnjem razširjenem plenumu Okrajnega odbora SZDL radovljiškega okraja, kateremu je prisostvovali tudi poslanec Zvezne ljudske skupščine in član CK ZKS tovariš France Perovšek, so razpravljali o problemih in nalogah bodočih komun. Na plenumu so predvsem ugotovili, da je politično delo zaostalo za konkretimi jupravnimi ukrepi, ki so stanki, na katerih so razpravljali v zvezi z razvojem komun že storjeni.

Zato je bil glavni namen danšnjega plenuma razčistiti nejasnosti tako, da bodo lahko terenca začeli temeljitev razpravljati o razvoju bodočih komun. Nadalje so ugotovili, da je razvoj komun nujen, če nobemo zavirati nadaljnega razvoja socialistične demokracije. To so potrdili tudi številni sečni jupravnimi ukrepi, ki so stanki, na katerih so razpravljali o razvoju komun.

Tega bodo lahko porabile za nagrajevanje svojih delavcev po delu, za stimulacijo proizvodnje in za gradnjo drugih objektov družbenega standarda. Torej se bo ta denar spet vratil delovnemu človeku. Prav tako je izgradnjo stanovanjskega fonda, zdravstvenih in prosvetnih ustanov. Če bodo ljudje hoteli sodobna stanovanja, nove bolnice in ambulante ter šole, jih bodo zgradili in se bodo zato morali odpovedati temu drugemu.

To so problemi, s katerimi se bodo ukvarjale bodoče komune. Zrelost našega delovnega človeka, ki je že z dosedanjim delom pokazal, da je predan in zavesten graditelj nove družbe, pa je porok, da bodo vse ti problemi rešeni v korist naših novih komun. To je v prihodnjih dveh mesecih.

J. P.

(Nadaljevanje s 1. strani) Odpadel bo tudi čestokrat nepravilen odnos posameznikov do podjetij, ko so nekateri mislili, da je podjetje molzna krava in da lahko iz njega dobe sredstva za vse mogoče in nemogocene potrebe.

Vzemimo za primer samo stanovanjske najemnine, ki so v zadnjem času povzročile precej negodovanja. Doslej je ljudski odbor jemal sredstva za vzdrževanje stanovanjskega fonda iz dobička posameznih podjetij, ker stanovanjske najemnine niso zadoščale za kritje vseh vzdrževalnih del. Ta denar je prišel posredno iz delavčevih rok. Če pa se uredi tako, da bo vsak dobesedno plačal svoto, ki je potrebna za vzdrževanje stanovanjskega fonda, potem bo ti problemi rešeni v korist naših novih komun. To je v prihodnjih dveh mesecih.

2 GLAS GORENJSKE

O gorenjskih komunah

Radevljški in kranjski okraj naj bi se združila, na področju občin skrajev pa naj bi se formiralo 7 do 9 komun

V Kranju je bilo v torku, 21. sept., posvetovanje predstnikov nekaterih občin kranjskega okraja. Posvetovanja so se udeležili tudi sekretar Okrajnega komiteja ZKS tovariš France Perovšek, republiški ljudski poslanec tovariš Vinko Hafner, predsednik LOMO Kranj tovariš Ivo Majdič. Razpravljali so o razvoju komun na Gorenjskem in ugotovili, da doslej o komunah na terenu niso dosti vedeli in so bile zato razprave — kolikor jih je sploh bilo — zelo nejasne in ljudje še niso dojeli bistva upravnih sprememb, ki se nam obetajo. Sklenili so, da bodo čimprej sklicali po vseh krajih množične sestanke članov SZDL in na njih razpravljali o komunah, predvsem o vsebinu te nove oblike ljudske samouprave.

Na posvetovanju je govoril saj staneju v okoliških vasenih tovariš Vinko Hafner. Prisotni je pojasnil, kakšne konkretni rezultate je rodila doseganja razprava o gorenjskih komunah. Vendar je poudaril, da predlog o formiranju komun niti dokončen niti polnoma izdelan. O predlogu bodo morali povedati svoje mnenje člani SZDL in volivci, še mesec pa bodo o tem razpravljali tudi odorniki okrajnih ljudskih odborov v Kranju in v Radovljici.

Razprava je pokazala, da bi bilo treba v bližnji prihodnosti združiti radovljški in kranjski okrajski ljudski odbor v gorenjskem okraju, na področju tega okraja pa naj bi se formiralo 7 do 9 komun. Gospodarska, prometna in kulturna povezanost Gorenjske je tolikšna, da bi bilo treba glede na ustanavljanje komun misliti na združitev občin skrajev. Ce pa bo na tem področju ustanovljenih 7 do 9 komun, potem je jasno, da nista potreba za vsklajanje njihovega dela dva centra. Kot sedež bodočega okraja se omenja Kranj.

V radovljškem okraju naj bi bile po dosedanjih razpravah sodeč, formirane 4 komune. Jezerska komuna bi obsegala področje mestne občine Jesenice, občino Mojstrano in Kranjsko goro in del občine Žirovnica. V radovljško komuno bi bile vključene razen področja mestne občine Radovljica še občine Kropa, Podnart, Črnivec in Begunje. Dosedanje občin Boh, Bistrica in Bohinjska Srednja vas naj bi se združili v bohinjsko komuno, ki bi bila majhna, saj bi štela le okrog 5.000 prebivalcev, a bi imela zaradi teritorialne zaokrožnosti in gospodarski možnosti pogoje za obstoj. Nadalje bi se združili v bohinjsko komuno, ki bi bila majhna, saj bi štela le okrog 5.000 prebivalcev, a bi imela zaradi teritorialne zaokrožnosti in gospodarski možnosti pogoje za obstoj. Nadalje bi se združili mestna občina na Bledu in občina Gorje v blejsko komuno.

Nekoliko manj jasna je situacija v kranjskem okraju. Tu so se v dosedanjem gospodarskem in družbenem procesu jasno pokazali trije centri bodočih komun: Kranj, Tržič in Šk. Loka. Ti centri so že sedaj temno povezani s svojo okolico,

občini Zeleznički in Zali log ter del selške občine. Za Poljansko dolino pa je več predlogov in bi bilo zato treba toliko skrbnej pretesti, kako bo politično in gospodarsko najpametnejše ukreniti. Ustanovila naj bi se tudi cerkljanska komuna, v katero bi se vključili morda še del občine Vodice in Komende.

V novih statutih komun so predvideni tudi novi organi krajeve samouprave. Administracijo naj bi v celoti prevzela komuna, vendar bi del poslov, kot izdajanje raznih potrdil, matično službo, pravne nasvete, odjave in prijave, posredovanje s centrom ipd., prevzele izpostave občinske uprave, ki bi bile po večini tam, kjer so doslej sedeži občin, po potrebi pa bi se ustavile še po drugih večjih vasenih. Skrb za krajevno samoupravo, za komunalna vprašanja, za razsvetljivo, urejanje poti, za nasvete pri izdajanju sečnih dovoljenj in obdavčitvi itd., bi prevzeli krajevni sveti, ki bi bili v vseh teh vprašanjih zelo samostojni. Bilo bi jih predvidoma več kot je doslej občinskih odborov. Razen tega bi se zelo povečala vloga zborov volivcev, na katerih bi se vsako spoznal s problemi komune v celoti in pomagal te probleme tudi reševati.

—sk

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Komunisti na Jesenicah so razpravljali

Pretekli četrtek se je sestal krajšanje pri zaslužku, premestitev na drugo delovno mesto itd. To pa vsekakor ni prav temveč je potreben, da tako člani kot tudi nečlani povedo svoja zapažanja. To je pravilna pot, če hočemo naše delo izpolnjevati in se pri tem tudi učiti.

Iz razprave na aktivu je bilo tudi razvidno, da nekatere organizacije ne dohajajo našega razvoja in se izgubljajo v drobnarjih. Prav bi bilo, da bi zaključkih diskusije člani Mestnega komiteja ZK na prihodnjem aktivu poročali. Člani ZK bodo tako videli, kako so bili problemi tudi rešeni. Uvideli bodo, da se napake odpravljajo in bodo tako dobili več vzpodbude za nadaljnje delo. J. P.

NA ROB

V ZADNJIH MESECIH so bile številne ulice preimenovane. Tako menda tudi v Tržiču. Zaradi toga je tembolj začudilo, ko sem na stavbi nasproti kinematografa v Tržiču opazil na veliki tabli napisano CERKVENA ULICA, na manjši, s hišno številko, pa PARTIZANSKA ULICA. — Verjetno Tržičani, ki dnevno hodijo mimo, tega napisu niti ne opazijo. Meni pa je kot tuja takoj zgodilo. Res ne vem iz kakšnih načinov naj bi bilo na večji tabli napisano drugače kot na mali. Pozabljivost vsekakor ne opravičuje, da ima ulica dve imeni. Zato bi bilo prav, da se Tržičani odločijo kako bodo ulico imenovali. Morda bo kdo dejal, da je to malenkost. Ker osebno nisem tega mnena, sem napisal teh nekaj vrstic.

Želzarji v Avstriji

V teh dneh se mudi v Avstriji 39 jeseniških želzarjev, ki so gostje metalurških podjetij Avstrije ter avstrijskih sindikatov. Ogledali si bodo avstrijske tovarne težke in lahke industrije. S to turnejo so jeseniški želzarji vrnili obisk avstrijskim metalurgom in sindikalnim funkcionarjem, ki so obiskali naša podjetja pred nekaj meseci.

Ne pozabimo mladinskih delovnih brigad

Pred proslavo 35-letnice SKOJ v Ribnem

Dolga leta pred vojno in štiri težka in krvava leta druge svetovne vojne, ko smo se borili za naš narodni obstojo in za pravice delovnih ljudi, je bil SKOJ tisti, ki je vodil napredno mladino pri herojskih dejanjih, ki so ostala v naši združljivosti zlat dokument. Skojevcvi so svoje naloge opravljali s takim junaštvo, da nekaj sličnega prav težko najdemo kjer koli v svetu.

Nič manj sveži pa niso spomeni na prva povoja leta, ko smo obnavljali našo porušeno domovino in gradili ogromne objekte, ki so bili pogoj naši samostojnosti in nezavvisnosti. Uspehi, ki so jih pri svojem delu dosegli mladinske delovne brigade, niso prav nič zaostali. Skojevcvi so svoje naloge opravljali s takim junaštvo, da nekaj sličnega prav težko najdemo kjer koli v svetu.

Na mlađinsko progno Doboju

Brčko-Banoviči, progna ki je javila, da nadaljuje z delom, dokler ne bo obvezna izpolnjena. Ker pa za toliko ljudi ni bilo naenkrat prostora pri polaganju tračnic, je stopilo iz vrste 20 najkrepkejših mladincev, ki so delo dokončali.

Tako tovarstvo je vezalo naše mladince in mladinke na skupnih akcijah. Pa ne samo to. Geslo »Bratstvo in enotnost«, ki je družilo narode Jugoslavije med osvobodilnim bojem, je prav tako združilo mladino naše domovine. Brigade iz vseh republik so na skupnih akcijah utrdile bratske vezi, ki so bile skovane med vojno.

Da nam vse to ogromno opravljeno delo naše mladine ostane čim bolj v spominu, je Okrajni komite LMS v Radovljici sklenil, da v okviru proslave 35-letnice SKOJ organizira Zbor vseh brigadirjev mladinskih delovnih brigad v Ribnem. Zbor ob 10. uru dopoldne na slavnostnem prostoru poleg počitniškega doma v Ribnem pri Bledu.

Nič drugega ni bilo na drugih delovnih akcijah, povsod je človek našel samo požrtvovalnost in izreden delovni polet.

Na mlađinsko progno Doboju

Vsakdo, ki je na mladinskih delovnih akcijah doživel neštete, primere junaštva, delovnega poleta, tovaristiha in visoke morale brigadirjev, temu so ostale mladinske akcije nezgodne. Mnogo je bilo težav, delo naporno, romanjkanje orodja in mehanizacije, vendar je naša mladina vse te zapreke premagala in zgradila objekte, ki so v ponos domovini.

Banja Luka je prispela nova mladinska brigada. Mladinci so bili od vožnje še dokaj utrujeni, vendar so takoj prijeli za delo, ki je bilo zelo naporno, polagali so tračnice. Po končanem delu pa so brigadirji zvezeli, da je naša mladina sklenila položiti tračnice v dolžini 15 km do Dneva vstaje v Črni gori, 7. julija. Takoj so sklicali zbor in vsa brigada se je prostovoljno učestvovala pri zavaru.

Vsi tovariši in tovarišice, ki so bili v kakšnihkoli brigadah in delovnih akcijah ter so sedaj na področju radovljškega okraja, naj se te proslave udeleži. To povabilo pa seveda prav tako velja tudi za vse druge člane mladinskih delovnih brigad, saj se bomo na Zbor sešli znanci in prijatelji, ki smo skupaj točili znoj in viheli krampe.

Zagotovimo skladen razvoj mesta in okolice

Tržič, 23. septembra

Včeraj je bila v Tržiču 20. seja Ljudskega odbora mestne občine Tržič ob sicer nepopolni, vendar zadovoljivi udeležbi odbornikov. V bodoče bodo morali volivci brez dvoma izvoliti take odbornike, ki bodo imeli več časa zastopati jih v mestnem odboru.

Predsednik LOMO tovariš Cerar je vse doma poročal o izvršiti sklepov zadnje seje, nato pa je podal obsirno poročilo o ostvarjenem družbenem planu za letošnje prvo polletje (o visokem prekoračenju plana smo v našem listu že pisali; op. ur.). Planirani bruto produkt je bil po vrednosti v prvem polletju prekoračen za 6,5 procentov, prometni davek za 10 in dobitek za 23,5 procenta. Ta dejstva kažejo, da so bili plani v posameznih podjetjih nerealno postavljeni, ker so nekatera podjetja zaradi tega, da bi dosegla večji promet in tako seveda tudi večji dobitek, zviševala svoje proizvodne cene, namesto da bi težila ravno v nasprotni smere.

Pri rebalansu letošnjega družbenega plana mesta Tržiča bo ljudskemu odboru ostalo na razpolago 36 milijonov dinarjev. Mestni odbor je na svoji včerajnji seji sklenil to vsoto, ki je za obstoječe potrebe tržiške občine še vsekakor premajhna, uporabiti takole: 3 milijone dinarjev bodo dali za povečanje proračunskih izdatkov, predvsem za obnovo šol. Za kanalizacijo v Križah in nekaterih drugih vaseh bodo uporabili 3,900.000 dinarjev, za gradnjo vodovoda na Brezjah in Visočah pa bodo dali 2,5 milijona dinarjev. Za nove transformatorje v Bistrici in Lešah, s katerimi bodo okreplili sedanje električno omrežje ter elektrificirali naselje Novake ter Reber, bodo uporabili 7 milijonov dinarjev. 12 milijonov bo treba uporabiti za nabavo gradbenih in cestnih strojev. Ta izdatek je nujno potreben zaradi tega, da bi se še v letošnjem letu in v prihodnjih letih omogočila večja gradbena dejavnost ter boljše in racionalnejše izkorjevanje kamnolomov, kjer bodo pridobivali gramoz in dolomitni pesek. Nadaljevali bodo z gradnjo zaklonišča, kar bo stalo 2 milijona dinarjev.

Vaščani iz Krovorja so vsekakor pokazali posnemanja vredno iniciativi. Pripravljeni so namreč zbrati 3 milijone dinarjev za svoj vodovod, razen tega pa bodo opravili ves izkop ter zasutje jarkov. Mestna občina pa bo prizadevanje vaščanov gmotno podprtia, kolikor bo le v njeni moči. Vsa razpoložljiva sredstva bodo dali vaščanom za uresničenje njihovih 50-letnih sanj o izgradnji lastnega vodovoda. Z delom bodo predvidoma takoj pričeli.

Odbor je tudi sklenil, da ne bo adaptiral stare hiše v Prečni ulici, kar bi stalo 15 milijonov dinarjev, ker bi pridobil v tej hiši le 9 namesto 15 stanovanj.

Zelo zanimiva je bila razprava med odborniki o odnosih mesta Tržiča z okoliškimi vasmi. Nekateri odborniki so bili mnenja, da daje mesto preveč sredstev za vas. Po mnenju posameznikov naj bi se v Tržiču ustvarjeni dohodki porabili tudi v Tržiču za sodobnejšo urejanje mesta, vas pa naj bi dobila delež sredstev v višini plačanih davkov.

Tako gledanje na ta važen

probem je vsekakor nepravilno in ozko, tembolj v zvezi z bližnjim ustanavljanjem komun, ki bodo morale skrbeti tudi za svojo okolico. To bo vsekakor tudi dolžnost bodoče tržiške komuny.

Potrebe delavskega Tržiča so brez dvoma zelo velike, vendar nikakor ne moremo odrekati nekaterim vasem celo pravice do vode oziroma luči.

V. J.

Gospodarske osnove domžalskega področja

Leta 1925 so Domžale s Študo postale trg. Večji razvoj industrije v Domžalah je sprostila še gradnja železnice leta 1890. Nova domžalska postaja je tako pritegnila ves dovoz blaga z levega brega Kamniške Bistrike.

Danes predstavljajo Domžale središče industrijsko najmočnejše občine Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana-okolica.

Njeno gospodarsko osnovo predstavljajo številni industrijski

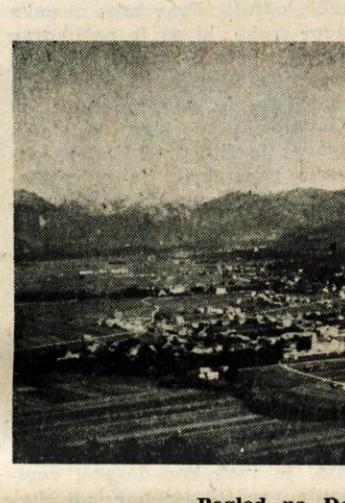
sklenili so tudi takoj nadaljevati z gradnjo štirih stanovanjskih blokov, katere je začela graditi Predilnica, tako da bi jih nekaj že do konca leta usposobili.

Na koncu seje so še imenovali razlastitveno komisijo in izvolili likvidacijsko komisijo za dve gostilni ter sklenili reorganizirati podjetje Hotel »Pošta«. Odredili so tudi prisilno upravo v podjetju Mesarija Tržič zaradi slabih razmer v tem podjetju ter sprejeli še Odlok o

V. J.

ne je močno razvito in šteje 174 samostojnih obratov. Polozaj v obrtništvu pa je z ozirom na njegov razvoj zelo težaven zaradi pomanjkanja primernega kadra, katerega ni predvsem v proizvodni obrti, medtem ko uslužnostna obrt, ki je razvita v Domžalah, zadošča potrebam okoliša.

Kmetijstvo se naslanja na tržišče v neposredni bližini industrijskih središč. Ker so na tem področju številni še neregulirani

Pogled na Domžale z zraka

in obrtni obrati. Obstojeca industrija ima svojega predhodnika v obrti, ki ima že staro tradicijo. Najmočnejša je teksilna, nato usnjarska in papirna industrija. Zaradi velike zmogljivosti mlinskih obratov je zelo pomembna tudi prehrambena industrija. Na območju Domžal so tri tekstilne tovarne, pet kemičnih obratov, dve usnjarski tovarni, šest prehrambenih obratov, tri lesna podjetja in ena papirnica, skupaj 21 industrijskih obratov.

Bodočnost nadaljnatega razvoja predelovalne industrije v domžalskem področju je zelo ugodna že zaradi ustrezne prometne lega.

Obrtništvo na področju obči-

rani vodotoki, nastajajo poplave, zaradi katerih je precej otežkoeno intenzivnejše obdelovanje zemlje. Živinorejski proizvodi s tega področja se ugodno prodajajo v mestu. Najplodnejša zemlja, ki leži severovzhodno od Doba, je dejansko agrarna osnova za industrijski

trg v Domžalah.

Lenček Boris

Prve priprave za posavitev spomenika O lokaciji naj bi odločala vsa javnost

Mestni odbor Zveze borcev v Kranju je v ta namen sklical 16. avgusta t. l. poseben sestanek zastopnikov raznih oblastnih forumov, podjetij in ustanov. Pogovorili so se o pripravi za postavitev spomenika.

Priprave naj bi takoj pričele. Kot prvi prispevki je mestni odbor ZB določil 300.000 dinarjev kot osnovno glavnico za prve stroške, ki jih bodo terjali načrti. Dogovorjeno pa je bilo tudi, da se bo vprašalo tudi javnost, kje meni, da bi bilo najprikladnejše mesto za postavitev spomenika in kakšen naj bi spomenik glede na obliko.

Zato bodi ta članek nekak uvodni akord v akcijo za izpolnitve naloge, ki naj jo vsak Kranjčan smatra tudi kot svojo osebno dolžnost. Z nasveti, predlogi, z delom s prispevki moramo vsi sodelovati pri tej akciji. Moralno smo obvezani, da počastimo spomin na padle borce, talec in druge žrtve fašističnega terorja. Stremiti moramo za tem, da bo spomenik v Kranju čim lepši, da bo tudi skozi mesto hiteči

„Svoboda“ Kranj bo oživelja

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« v Kranju je bilo ustanovljeno že pred poldrugim letom, vendar njegovo dosedanje delovanje še ni bilo posebno uspešno. Okoliške Svoobe so osrednje društvo že v marsičem prekašajo. V letošnji sezoni pa nameravajo tudi v Kranju odločne prijeti za delo. Pred enim mesecem je bil izvoljen nov upravni odbor, ki se bo potrudil, da bo vključil v društvo čimveč delavcev, mladine in inteligenco, ki čutijo veselejo do kulturno prosvetnega dela. Društvo mora postati kulturno središče delovnega človeka, v katerem si bo lahko šamil svoje duševno obzorce in kjer bo našel tudi zdravo razvedilo in zabavo.

Letošnji načrti kranjske Svoobe so precej obširni in člani bodo morali vložiti v svoje delo precej iznajdljivosti, vztrajnosti in požrtvovalnosti, če jih bodo hoteli uspešno izpolniti.

Delovale bodo sledeče sekcijske: izobraževalna, glasbena, dramška, pevska, plesna in umetniško-slikarska, ki jih bodo vodili društveni odbori oziroma umetniški svet. Izobraževalna sekcijska bo skrbela za širše kulturno obzorce delovnih množic.

Vse bodo člani sekcijske izvedli na privlačen in zanimiv način. Zato bodo letos namesto predavanj predvajali različne filme in jih objasnjevali gledalcem. Na seminarjih pa se bo na delovni človeklahko seznanil s težjimi gospodarskimi, političnimi in kulturnimi problemi. To bodo neke vrste razgovori, pri katerih bodo imeli prvo besedo obiskovalci, ki bodo postavljali vprašanja predavatelju. Predvideni so tudi tečaji iz slovenščine in srbohrvaščine. Tako bo imel vsak delovni človek možnost, da izpolni znanje materinskoga jezika. Kino odsek izobraževalne sekcijske bo prirejal samostojne predstave, kulturnih, otroških in celovečernih filmov enkrat ali dvakrat tedensko.

V okviru glasbene sekcijske nameravajo letos ustanoviti godbeni in tamburaški orkester, harmonikarski zbor in glasbeno šolo. Za to dejavnost je precej interesenten in ljubitelji glasbe bodo imeli v teh odsekih tudi možnost za poglobitev znanja iz glasbene stroke.

Tudi dramska sekcijska bo prav

gotovo privabila številne Kranjčane, ki bi radi nastopali na odrskih deskah. Člani te sekcijske bo bodo poleg osnovnega režije in

vključevala likovni in risarski krožek. Poučevali bodo profesorji risanja in znani umetniki ter seznanjali slušatelje z likovno umetnostjo.

Plesna sekcijska bo imela oddelke za družabni ples, balet in folklor. Mladina se bo tu naučila poleg plesne umetnosti tudi lepega vedenja in tovarstva, s katerim se mora odlikovati vsak kulturni človek.

Kranjski delavci, inteligenčni in mladina imajo zdaj bogato izbiro udejstvovanja v »Svobodi«. Prav bi bilo, da bi se v čim večjem številu vključili v naštete sekcijske, jim dali pravo socialistično vsebino in ustvarjali temelje novi kulturi.

J. O.

Gostovanje na Jesenicah in v Kranju

Delavci cementne industrije ra Dodiča. Občinstvo je bilo nadvse zadovoljno. Ob zaključku se je gostom v imenu sindikalne organizacije ter jeseniške »Svobode« zahvalil toy. Valod Stojan in jim poklonil knjigo »Pod Mežakljo in Karavankami so uprli«. Kulturnemu programu je sledil prijeten večer, na katerem so izmenjali misli kulturniki iz Dalmacije in jeseniški Slobodaši. Z Jesenic se je kulturna skupina podala na Bled.

V torku so solinski delavci obiskali tudi Kranj. Priredili so koncert in folklorni nastop. Z dobro izvedbo so navdušili gledalce, ki si tudi v bodoče želijo podobnih gostovanj.

Davorinu Jenku bodo odkrili spomenik

Davorin (Martin) Jenko je bil rojen leta 1835. v Dvorjah pri Cerkljah. Šolal se je v Kranju, Trstu, Ljubljani in na Dunaju,

telj srbskega Narodnega pozorišta v Beogradu.

Večino svojih sil in mnogo let plodnega dela je poklonil Jenko srbskemu narodu. Nad trideset let je bil dirigent beografskega gledališča in je pripravil zanjan nad petdeset odrskih del. Seveda so bile to v večini igre z glasbenimi vložki. Popolnomama samostojno delo je le opereta Vračara; kljub temu pa imajo tudi nekatera ostala dela precejšnjo glasbeno vrednost. Znane so predvsem njegove orkestralne uverturi, ki jih še danes pogosto izvajajo.

Slovencem je zapustil Jenko nešteto samospevov in zborov. Naj omenim le najbolj znane: Strunam, Pobratimija, Blagoru, Rojakom, Lipa, Tiha luna itd. Mnogi od teh so ponaredili, ker so bili napisani v pristnem ljudskem duhu.

Davorin Jenko je proučeval tudi srbsko glasbo. Za zasluge na tem področju ga je imenovala Srbska akademija znanosti in umetnosti za svojega člana.

Pristno in močno je doživljaj Jenko svoja dela takrat, ko jih je ustvarjal, zato so živa še danes, štirideset let po njegovovi smrti.

V Cerkljah pri Kranju je že stal spomenik zaslužnega skladatelja, bil pa je med vojno porušen. Ni čuda, saj je Jenko vseobest živ spomenik bratskega sodelovanja jugoslovenskih narodov. Prav zato pripravljajo Jenkovi rojaki odprtje novega spomenika, ki bo predvidoma 17. oktobra 1954. v Cerkljah. Na ta svečani kulturni dogodek opozarjam že se daj vso našo javnost.

Jan

Prva letosnja premiera

Petek, 24. IX. 1954.

Včeraj zvečer je Prešernovo gledališče otvorilo letošnji sezono z uprizoritvijo Hans Tiemeyerjeve »Mladosti pred sodiščem«. Delo je režiral Mirč Kragelj, sceno pa je pripravil Niko Matul.

Pisatelj obravnavata probleme medvojne mlađe generacije, ki je zašla na slabu pota. Mlađe generacije so bili tudi po vojni prepričeni sami sebi, zato so se znašli pred sodiščem, ki jih obtožuje težkega zločina, za katerega so pravzaprav v prejšnji meri soodgovni tudi starši in družba. Predstava je uspela in zasluži, da si jo ogleda čimveč ljudi, predvsem pa starši in vzgojitelji, ker kaže tragičen odlomek iz življenja mladine, ki ji nihče ni pomagal in je usmerjal v pošteno življenje.

Tako se je n. pr. pojaviščel, da bi bilo prav, če bi nove spomenik zavzel tako obliko in bil na taki lokaciji, da bi spremenil sedanjo silhuetu Kranja, ki je značilna le po svojih treh zvonikih. Obelisk, svetilnik, steber s kipom na vrhu, strma piramida, stolp-razglednik ali kaj podobnega bi v primernih dimenzijsah in na skrbno izbranem mestu dalo podobno našega starega mesta svež, borbaben, sodoben poudarek. Spomenik pa se le Meštrovičevega kipa »Zmagovalca« na Kalemegdanu, ki je že desetletja simbol Beogradu in tipičnost njegovega silhueti.

Toda vse to so drobci, ki so izgubljeni po vsem mestu in okolici; nekega osrednjega, skupnega spomenika pa še nismo. V urbanističnem načrtu za gradbeno ureditev Kranja je spomenik padlim borcev sicer predviden, in to na prostoru med poslopjem Okrajnega sindikalnega domom. Vendar je prav, da se glede lokacije spomenika oglasi tudi širša javnost. Morda se najde še boljša rešitev. Več glav več ve. Za to bo kar prav, če bi se Kranjčani oglašili s predlogi, pa najih pošljemo naravnost na Mestni odbor ZB ali na uredništvo »Glasu Gorenjske«. Odločiti se

Č. Z.

Lepi načrti jeseniške Ljudske univerze

Ljudska univerza na Jesenicah, ki je zadnja leta kaj delavna in spada med najboljše, bo uveljavljena tudi v letošnji sezoni jezikovne tečajne. Kakor lansko leto, ko je obiskovalo angleški, francoski in nemški tečaj, bo površevala tudi stenografska in strojepisja. Za vsak tečaj bodo predavanja najmanj enkrat tedensko. Razen tečajev pa bodo tudi tedenska predavanja v dvojnih doma »Svobode«. Predavanja bodo tako izbrana, da bodo zanimala čimveč število Ješenčanov.

Kamena doba v 20. stl.

Odkritje doslej neznanega primitivnega plemena na Novi Gvineji

Ze nekaj tednov piše ves svetovni tisk o novo odkriti dolini v Novi Gvineji in ljudstvu, ki tam še danes živi v pogojih kamene dobe.

Doslej neznan dolino in ljudstvo je odkril Avstralec J. O. Zehnder, geolog iz Sydneys. Med njegovimi raziskovanji po centralni Novi Gvineji mu je star domaćin pričeval o samotni dolini med gorskimi vencami. Ko so raziskovalci prelezli dominantno gorsko verigo, so onstran nje res zagledali dolgo s travo poraslo ravnino, po kateri se so dvigali vitki stebri dima iz domaćinskih naselij. Kmalu se jim je počasnih krovnikov približala skupina divjakov s puščicami in loki v ro-

kah. Zehnder jih takole opisuje:

»Na pogled so bili precej neznanovi. Vsi moški so nosili obrovne lasulje iz človeških las, čez ramenja pa velike torbe, pletene iz rastlinskih vlaken. Zdi se, te torbe nadomestujejo žepe v moških hlačah, ker imajo v njih svoje bambusove pipe, tobak, hrano in druge drobnarje.«

Medtem ko smo jih ogledovali, so nas tudi oni gledali z velikim zanimanjem, posebno mene. Otpavali so mene in mojo obleko, da bi dognali, če sem živo bitje iz mesa in krvi. Najbolj so se čudili, ko smo razvijali našo opremo, šotor in drugo. V dar so nam prinesli nekaj hrane in pridelkov s svojih vrtov, kakor n. pr. sladki krompir in sladkorni trs...«

Raziskovalec Zehnder sodi, da živi v tej dolini, dolgi 26 km in široki 19 km, po raztresenih vasičkah kakšnih 3000 moških in žensk primitivno življenje ka-

ne dobe.

je pripreto na pas iz drevesne skorje. Večina je nosila okrog vrata ogrlice iz školjk, čez ramenja pa velike torbe, pletene iz rastlinskih vlaken. Zdi se, te torbe nadomestujejo žepe v moških hlačah, ker imajo v njih svoje bambusove pipe, tobak, hrano in druge drobnarje.«

Medtem ko smo jih ogledovali, so nas tudi oni gledali z velikim zanimanjem, posebno mene. Otpavali so mene in mojo obleko, da bi dognali, če sem živo bitje iz mesa in krvi. Najbolj so se čudili, ko smo razvijali našo opremo, šotor in drugo. V dar so nam prinesli nekaj hrane in pridelkov s svojih vrtov, kakor n. pr. sladki krompir in sladkorni trs...«

Raziskovalec Zehnder sodi, da živi v tej dolini, dolgi 26 km in široki 19 km, po raztresenih vasičkah kakšnih 3000 moških in žensk primitivno življenje ka-

ne dobe.

Sončna baterija

Letošnje poletje se je človek spet uresničila ena davanjih želja, kako bi uspešno izrabil najcenejšo energijo na svetu — svetlobu, ki jo sonce radiodarno razsipa na zemljo. Priznanje za konstrukcijo tako imenovane »sončne baterije« gre sodelavcem Bellovih telefonskih laboratorijev: nekemu ameriškemu fiziku, kemiku in električnemu inženirju.

Bistvo baterije je električno različno nabita ploščica iz silicija, na površini pozitivna, v notranjosti negativna in če sta oba dela zvezana, prične med njima teči električni tok. Silicij, glavni element navadnega kremenčevega peska, čistično tako dolgo, da je razmerje silicijevih atomov in primesi kakor 10 milijonov : 1. Potem dajo vanj neke posebne snovi, ki povzročejo v sredini koščka višek elektro-

nov.

V naslednjem stopnji obdelajo silicij, kropček silicija z razčlanjanjem tako, da je na površini v nasprotju s sredino pomanjkanje elektronov. Sedaj smo dosegli, da odgovarja siliciju na osvetljeno, ki jih more človek sprejetev z umetno ali sončno lučjo meniti.

Letošnje poletje se je človek spet uresničila ena davanjih želja, kako bi uspešno izrabil najcenejšo energijo na svetu — svetlobu, ki jo sonce radiodarno razsipa na zemljo. Priznanje za konstrukcijo tako imenovane »sončne baterije« gre sodelavcem Bellovih telefonskih laboratorijev: nekemu ameriškemu fiziku, kemiku in električnemu inženirju.

Bistvo baterije je električno različno nabita ploščica iz silicija, na površini pozitivna, v notranjosti negativna in če sta oba dela zvezana, prične med njima teči električni tok. Silicij, glavni element navadnega kremenčevega peska, čistično tako dolgo, da je razmerje silicijevih atomov in primesi kakor 10 milijonov : 1. Potem dajo vanj neke posebne snovi, ki povzročejo v sredini koščka višek elektro-

nov.

V naslednjem stopnji obdelajo silicij, kropček silicija z razčlanjanjem tako, da je na površini v nasprotju s sredino pomanjkanje elektronov. Sedaj smo dosegli, da odgovarja siliciju na osvetljeno, ki jih more človek sprejetev z umetno ali sončno lučjo meniti.

Anekdot

DIRKALNI KONJ

Francoški slikar-impresionist Degas je nekoč naslikal dirkalnega konja, ki je bil kot nenačaden favorit izredno cenjen. Prav tako se je pri preprodaji zelo zvišala cena same slike.

Ko so o tem govorili z Degasom in mu čestitali, je le-ta smehljale dejal: »Slikar dobi, kakor dirkalni konj, samo svoj obrok krme; denar pospravijo drugi!«

MARK TWAIN KOT UREDNIK

Med svojo uredniško kariero je Mark Twain prejel za objavo nek zelo slab literarni se stavek z naslovom »Zakaj živim?« Priložena je bila znakma za odgovor. Mark Twain ga je poslal avtorju nazaj, zraven pa pripisal: »Zato, ker mi vaše pošte niste osebno prinesli!«

FAKULTETNO ZNANJE

»Vaše metode kmetovanja so brezupno zastarele,« je dejal učeni absolvent agronomije staremu kmetu. »Zelo bi bil presenečen, če bi dobili le 5 kg jabolk s tegale drevesa.«

»Tudi jaz bi bil,« je odgovoril kmet. »To je namreč hruška.«

ZAKONSKA DEBATA

Zakonski par je precej goreči obravnaval nek problem. On pravi — črno, ona — belo. Soprog je prvi odnehal:

»Ljuba moja, premisli sem vso stvar in sklenil, da se bom s teboj strinjal.«

»Nisi nič na boljšem,« je žena rekovala, »jaz sem se tudi premislila.«

Za kratek čas

Časnarska

Neki časopis je objavil na slednjo pripomočko: »Zaradi po-smrti preloženih na prihodnji manjkanja prostora in naglice, teden.«

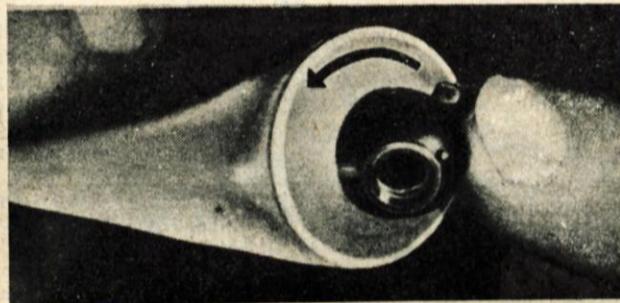
ZANIMIVOSTI

JOK — KORISTEN!

Današnja medicina se strinja z davnim mnenjem naših prababici, da je jok za dojenčka koristen. Z jokom se poveča napetost mišic za polnih 100 odstotkov. In če otrok zraven še brca z nogami, se zviša poraba energije celo za 200 procentov. Ker se med jokom zviša tudi telesna temperatura malega krtača, je jasno, da mnogi otroci jočejo popolnoma instinkтивno, da bi se ogreli. Ta vzrok je posebno pomemben takrat, ko otrok dobiva zobke.

NOV IZUM

Najnovejša iznajdba Šveda Pera Atterbyja nam prihranja vso jezo nad pokrovčki tub za zobno pasto, mazila in

barve, ki se kot nalač izmuznejo iz rok, kadar se nam najbolj mudi. Njegov pokrovček za tubo sestoji iz majhne kroglice z odprtino, ki jo zapremo s premičnim plastičem.

NENAVDEN DNEVNIK

William Mac Gregor (1846—1919), guverner New Foundlanda, je pisal svoj dnevnik dolgih 45 let, ne da bi izpostil en sam dan. V tem ne bi bilo nujesar nenavadnega, če bi guverner ne pisal svojega dnevnika v osmih različnih jezikih: v angleščini, nemščini, francoščini, ruščini, italijansčini, španščini, latinščini in stari grščini.

ELEKTRONSKI APARAT ZA SORTIRANJE FIŽOLA PO BARVI

Na britanski razstavi prehrnbenih artiklov je bil razstavljen elektronski separator, ki sortira predmete po njihovi barvi. Konstruktorji novega aparata so pomešali črn in rumen fižol z belim in obiskovalci razstave so lahko videli, kako separator odpira belo seme. Novi stroj za izbiranje graha, fižola, kave itd. očisti do 50 kg semena na uro; hitrost dela je odvisna od velikosti in oblike predmetov.

POLOVNIK ZA SEPAVEC

Na desko presejemo četrtek ki-

programa moke, dodamo 15 dkg surovega masla, 2 žlički slad-

progami. Kimono rokava so še vedno priljubljena.

Dosedanje variacije svetlih in nehnih modrih barv bo v nastopajoči jeseni in zimi zamejnila barva modrega safirja, ki deluje sveže in živo tudi v si-vih, meglenih jesenskih dneh.

Safirno modra barva pride najbolj do izraza pri vlaknatih tkaninah (velur in podobno), lepo učinkuje tudi na tilu, čipkah in brokatu. Volneno blago mora biti za ta barvni ton grobo tkano. Originalna in zelo okusna novost pri tej tkanini je, da je škopljena črna ali bela.

K safirno modri se lepo podajo različni modri odtenki ter črna in sivorjava barva. Neka-

korja, malo ruma, žlico kisle

terje kombinacije so lahko tudi bolj drzne, n. pr. s smaragdno

zeleno, rožnato in vijoličasto.

Tu moramo biti že previ-

njejše.

Barva modrega safirja enako

dobro pristoji k črnim, kostanjivim, plavim in svim lasem.

Blondinkam daje izredno nežen

izgled, temnolaskam pa posebne

vrste sijaj in svežino.

Jabolčno pecivo

Na desko presejemo četrtek ki-

programa moke, dodamo 15 dkg

surovega masla, 2 žlički slad-

progami. Kimono rokava so še vedno priljubljena.

Peteršilj je izborni sredstvo

za nego kože. Zvečer položimo

pest zelenih listov v skledo mr-

zle vode in si zjutraj v njej

umijemo obraz v vrat. Kmalu

bomo opazile, da postaja koža

mehkejša in prožnejša.

Praktični nasveti

Peteršilj je izborni sredstvo

za nego kože. Zvečer položimo

pest zelenih listov v skledo mr-

zle vode in si zjutraj v njej

umijemo obraz v vrat. Kmalu

bomo opazile, da postaja koža

mehkejša in prožnejša.

Proti pikom raznih žuželk (čebela, osa) dobro deluje hi-

permangan, ki ga raztopimo in

v njem namočen robec položimo na oteklino.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s sladkorno moko.

Prečiščeni na primerne kose in po-

sipljemo s

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj

Sobota, 25. septembra ob 20. uri: Izven — Hens Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Nedelja, 26. septembra ob 16. uri: Izven in za podeželje — Hens Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Torek, 28. sept. ob 20. uri: Izven — Hens Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Cetrtek, 30. sept. ob 17. uri: za dijake srednjih šol — Hens Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

Nedelja, 3. okt. ob 16. uri: Izven in za podeželje — Hens Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.

MALI OGLASI

Tovarniški delavec želi v prostem času delati za hrano in stanovanje v okolici Kranja! — Naslov v upravi lista.

Prodam malo rabljeni šivalni stroj in dve postelji. Naslov v upravi lista.

Nameščenka išče kjerkoli v Kranju prazno sobo takoj ali pozneje. Ponudbe prosimo pod šifro »ves dan zaposlena«.

Prodam dvostanovanjsko hišo v Kamni gorici. Informacije se dobe pri Bešter, Poljšica 8, p. Podnart.

Kupimo več polovičnih violin in 2 polovična violin cello. — Glasbena šola Kamnik.

Sprejemem dekle, šole prosto, k družini z otrokom. Naslov v upravi lista.

Nagrado dobí, kdor pove, komu je prodal Franc Novak iz Valburge, uslužben v »Tiskarni«, šivalni stroj. Marija Novak. Sporočiti na upravo lista.

Prodam bel emajliran štedilnik, piočevinasto kad, kredencino in gašperček. Naslov v upravi lista.

Gospodinj, pomočnico sprejemem. Seliškar, Kranj, Zlatopodej, Mestni blok.

Gibanje prebivalstva

Na Jesenicah

Rojenih je bilo od 13. do 20. septembra 18 otrok.

Poročili so se: Daniel Kokosinjek, tov. delavec in Ana Robič, gospodinja; Ludvik Treben, tov. delavec in Marija Kokot, tov. delavka; Anton Ropret, tov. delavec in Uršula Jakopič, delavka; Martin Lah, knjigovodja in Marija Klinar, nameščenka; Lovro Oblak, elektrikar in Martina Šoberl, Šiviljska pomočnica.

Umrli so: Minka Krofta, vojaški invalid, roj. 3. 9. 1888, umrla 15. septembra na Jesenicah v bolnici; Janez Beguš, osebni upokojenec, roj. 8. 5. 1889, umrl 17. septembra na Jesenicah v bolnici in Barbara Svetina, otrok, roj. 19. 7. 1954 na gradb. tehnik in Ana Kos, krofna Jesenicah, umrla 18. septembra jačica.

Umrli so: Jože Podobnik, sin klepar, pomočnika stan. Zlatopodej, roj. 17. septembra, umrl 18. septembra v Kranju, Zlatopodej.

V Kranju

Rojstva: Terezija Rechberger, 18. septembra v Kranju, Zlatopodej.

Paul Quentin:

Rendez-Vous pod Eifflovim stolpom

Zgodb, ki vam jo nameravam povedati, je resnična. Bil sem ji priča dne 25. avgusta, ob tretji uri popoldne, ob vznožju Eifflovega stolpa.

Glas, ki je bil močnejši od vzklikanja množice, je kričal »Karel! Karel...!«

Sredi vsespolnega hrupa in gneče ljudi, ki so se zgrinjali okrog prvega francoskega tanka, ki se je pojavil na ploščadi pred Eifflovim stolpom, je bilo razločno čuti samo glas človeka, ki je kričal. Toliko ganotja in toliko neučakanosti je bilo v njem, da se je Karel izvlekel do pasu iz stolpiča tanka, preletel z očmi kipenje glav in spoznal v vrvenju žareči obraz. Od nezadržane radosti je zakrill z rokami po zraku.

Naša sta se! Mali mož, ki je bil skorajda brez glasu, se je preril do tanka, zlezel na gosenično kolesje in navdušeno objel kreplega fanta. Tank, ki se medtem ni bil ustavl, se je počasi valil dalje in rahlo odrival množico. Mali mož je skočil na tlata, Karel, ki je kraljeval na svojem vzvišenem položaju, pa mu je vrgel zavojek cigaret »Camel« in zaklical: »Pa ne pokadi vseh! Čez pet minut se vrnem. Samo pri Poslanski zbornici moramo uničiti majhno sovražno gnezdo. Počakaj me tu!«

Tank se je na mestu obrnil, pomendral zelenje pušpanovega grma in izginil med drevenjem.

Naš znanec, ki je ves žarel od ponosa, je bil v središču pozornosti. Roka, v kateri je držal blešeči zavojek cigaret, mu je drhtela od razburjenosti. Bliznjim občudovalcem je raz-

lagal: »Že osem dni je tega, kar čakam na ta trenutek. Osem dni! Karel je fant, da malo takih! Naročil mi je, kje naj ga počakam. Dobro sem razumel njegovo sporočilo po radiu. Napovedal mi je bil sestanek pod Eifflovim stolpom, ob severozapadnem stebetu. Nisem mogel verjeti, toda moj dvom je bil neutemeljen. Karel se ni nikdar šalil s takimi stvarmi in se tudi zdaj ne. Veste, takih Karlov je malo...«

Stal sem poleg njega. Iz blešečega zavojčka mi je ponudil cigaret: »Vzemite, saj mi bo dal drugih, ko se vrne.«

Množica se je oddaljevala. Naslonjena na kamenito vznosje velikanca sva molča kadila. Nebo je bilo jasno, zrak mil in mehak; bil je eden tistih dni, ki spominjajo na toliko opevana jutra ob grškem morju. Zmag, ki se je le počasi približevala, ko da bi bila moralza z oknjenimi perutmi pristajati proti vetrui, so naznajali oddaljeni topovski streli in rafali. V steber, ki nam je nudil zaklon, so posamič udarjale kroglice, ki so kdo ve kje zgrešile svoj cilj.

Mali mož, ki je bil ves hripav od kričanja, je povzel: »Glejte, prijatelj, nemara se vam zdid malce smešen. Toda ne morem si kaj od nestrnosti, da bi čim prej spet ugledal svojega Karla. Bil je moj najboljši prijatelj. Drugih niti imel nisem. Lahko si mislite, kako sem ostal sam, ko je bil pred dvema letoma odšel v Anglijo. Jaz, jaz nisem mogel; poglejte mojo nogo! Z menoj si ne bi kdo ve kaj pomagali. Bil pa je med nama tudi sicer on vedno tisti, ki je odločal. Tokrat je bil odločil, da moram ostati. Poslušati sem ga moral in sem ostal. Smel sem ga le spremeti v Bretanijo, odkoder se je z ladjo odpravil na pot. To je bilo vse, kar sem smel storiti. Na obali sem mu še enkrat dejal: »Karel, daj, pojdiva skupaj!« Toda odgovoril mi je: »Ne, ostal bo tu. Kdaj pozneje pa ti bom o vseh stvarih pripovedoval.« Ognil si je dežni plasti in odšel. Vzela ga je noč. Vrnil sem se sam. Od tistega dne, ko sva se zadnjič videla, sem mesec za mesecem pre-

sedel zvečer ob radiu in poslušal. Obljubil mi je bil, da se mi bo javil, ali je srečno prekrmaril Kanal. A nobenega glasu ni bilo. Postaval sem nestren, zanemarjal sem trgovino, izgubljal veselje do nje in naposlед tudi ni bilo kaj prodajati. Zapri sem jo in se predal čakanju.

Nekega večera sem v radiu začul Karlovo sporočilo. Zame je bilo to doživetje brez primere. Od nenehnega čakanja, polnega nemira, si nisem upal verjeti. Sosedje so mi morali ponavljati besedo za besedo od tega, kar je sporočalo.

Priznam, da sem mu vseskozi zavidal sprosodo in proste roke na oni strani, medtem ko je bil položaj pri nas vsak dan slabši: vsak dan nove omejitve, nove odločbe in nevarnosti, ki so nam naličko koščeni roki ovijale okoli vrata in nas dušile. Nikomur nisi mogel zaupati, in če si poslušal radio, je bilo to lahko zelo nevarno. Postal sem previden. Nič več nisem odhajal zdoma. Bal sem se, da bi me lepega dne zaprili in odpeljali v taborišče. Če bi se Karel vrnil, bi ne bil več v Parizu. Stel sem dneve. Bili so večeri, ko so me zmagale solze in sem jokal od prekipevajočega nemira. Saj boš še znored zaradi tega tvojega Karla, mi je ob takih prilikah govorila mati. Vrnil se bo, ko se bodo vrnili vse drugi, in nič prej. Druge stvari stvari ima v glavi, ne pa, da bi mislil nate!

In kakor da bi vse to hotelo dajati prav njenim besedam, ni bilo od nikoder nobene vesti več, nobenega sporočila, vse do te zadnje sobote. Danes zjutraj pa sem prišel sem, na določeno mesto in kakov vidite, sem ravna prav, da sem prišel. Karel je bil vedno mož beseda. Prav zaradi tega sem mu vedno tudi tako zelo zaupal. Že izza šolskih klopi ga pomnim: bil je vedno enak, vedno isti, nikdar klepetav, malce trmast, toda zanesljiv...«

Umolnik je. Postajal je nemiren. »Čujte, vi, ki ste večji od mene! Ali se vam ne zdi, da prihaja tamle na desni?«

Kranj je dobil svoj gospodinjski biro

Iniciativni odbor Društva za Titovem trgu. Posređovalo bo zvečer vse prijavljenke tudi napredno gospodinjstvo v Kranju. Predavanje spremišča Številne sklopitne slike!

Begunji. »Elan«, Begunje.

Prodam nove navadne citre. Ogled vsak dan Miha Pirc, Novi trg 24, Kamnik.

Sobo, opremljeno, oddam po šteni ženski proti mali pomoči pri gospodinjstvu. Naslov v upravi »Glasu Gorenjske«.

Prodam mlado kozico in kožičko za pleme, staro pet in pol meseca, bele pasme. Naslov v upravi lista.

OBVESTILO

Društvo za telesno vzgojo »Partizan« Kranj obvešča vse svoje članstvo in prijatelje telovadbe, da prične z rednimi telovadnimi vajami članstva v telovadnicah po naslednjem reču:

1. Na prvi državni gimnaziji v Kranju: a) člani vsak torek in petek od 20. do 21.30 ure; b) mladinci: vsak torek in petek od 18.30 do 20. ure; c) članice: vsak ponedeljek od 20. do 21. ure; d) starejši članice: vsak četrtek od 20. do 21.30 ure; e) mladine: vsak ponedeljek od 18.30 do 20. ure.

2. V telovadnici osnovne šole — Komenskega cesta: a) pionirji vsak torek in petek od 18. do 19. ure; b) pionirke: vsak ponedeljek in četrtek od 18. do 19. ure; c) moška deca: vsak torek in petek od 17. do 18. ure; d) ženska deca: vsak ponedeljek in četrtek od 17. do 18. ure.

Vabimo vse prijatelje telovadbe in mladino, ki v našem članstvu še niso vključeni, da se v gori navedenem času prijavijo k redni telovadbi pri vodnikih telovadbe.

CENTRALNA MLADINSKA UNIVERZA KAD

pričenja predavanja v petek, 1. oktobra 1954, ob 17. uri v fizkulturni dvorani I. gimnazije. Abs. fil. Jože Zontar bo pripravljen.

RAZGLAS

Krajski zdravstveni dom v Kranju razpisuje mesto kurjač za Zdravstveni dom Kranj na Poljski poti. Prošnje je vložiti na gornji naslov do 10. okt. 1954. Pogoji: Izuchen kurjač za kurjenje peči centralne kurijke, na možnosti z opravljenim strokovnim izpitom. Prednost imajo oni, ki imajo v Kranju ali okoli že stanovanje.

Kino

Ljudski odbor mestne občine Kranj — Tajništvo za gospodarstvo in komunalne zadeve občine, ki je pokazal za njihove potrebe toliko razumevanje in jim nudil pri tem vso materialno pomoč.

Novo ustanovljeno uslužnostno podjetje bo začelo delati s 1. oktobrom v prenovljenih prostorih biv. ribiškega društva na

VAŽNO OBVESTILO!

Tovarišice, ki so bile v letu 1944 odvedene iz Begunj v nemške zapore v Ajhahu, se sestanejo v nedeljo, 3. oktobra v dopoldanskih urah v Begunjah.

Na svidenje po desetih letih!

Kino

Kino »Storžič«, Kranj: 24. do dva filma. In to v soboto ob 26. septembra nemški barvni film »Zemlja smerljava«; ted. 20. ura ter v nedeljo ob 16. in 18. in 20. ura. Matineja 26. septembra ob 10. ura »Matejevi sinovi«. 27. septembra angl. film »Matejevi sinovi«.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 25. in 26. septembra angleški film »Matejevi sinovi«. Predstave v soboto ob 18. in 20. ura, v nedeljo ob 15. in 17. in 19. ura. Matineja 26. septembra ob 10. ura »Zemlja smerljava«.

Kino »Radio«, Jesenice: 26. do 28. septembra amer. barvni film »Afriška kraljica«. 29. sept. do 2. okt. angleški film »Kapitanov raj«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. ura, ob nedeljah ob 18. in 20. ura in v slučaju slabega vremena ob 16. ura. Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. ura. Cena za odrasle 20 dinarjev, za otroke 10 dinarjev.

Kino »Plavž«, Jesenice: 26. do 28. septembra angleški film »Kapitanov raj«. Predstave ob 19. in 20. ura. Predvstopnic ob 17. ure.

Kino »Krvave«, Cerknje: 25. in 26. septembra ameriški film »Pohod v džunglo«. Predstave v soboto ob 20. ura, v nedeljo ob 18. in 20. ura in v slučaju slabega vremena ob 16. ura. Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. ura. Cena za odrasle 20 dinarjev, za otroke 10 dinarjev.

Kino »Plavž«, Jesenice: 26. do 28. septembra angleški film »Kapitanov raj«. Predstave ob 19. in 20. ura. Predvstopnic ob 17. ure.

Kino »Krvave«, Cerknje: 25. in 26. septembra ameriški film »Pohod v džunglo«. Predstave v soboto ob 20. ura, v nedeljo ob 18. in 20. ura in v slučaju slabega vremena ob 16. ura. Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. ura. Cena za odrasle 20 dinarjev, za otroke 10 dinarjev.

Kino »Plavž«, Jesenice: 26. do 28. septembra angleški film »Kapitanov raj«. Predstave ob 19. in 20. ura. Predvstopnic ob 17. ure.

Kino »Krvave«, Cerknje: 25. in 26. septembra ameriški film »Pohod v džunglo«. Predstave v soboto ob 20. ura, v nedeljo ob 18. in 20. ura in v slučaju slabega vremena ob 16. ura. Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. ura. Cena za odrasle 20 dinarjev, za otroke 10 dinarjev.

Kino »Plavž«, Jesenice: 26. do 28. septembra angleški film »Kapitanov raj«. Predstave ob 19. in 20. ura. Predvstopnic ob 17. ure.

Kino »Krvave«, Cerknje: 25. in 26. septembra ameriški film »Pohod v džunglo«. Predstave v soboto ob 20. ura, v nedeljo ob 18. in 20. ura in v slučaju slabega vremena ob 16. ura. Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. ura. Cena za odrasle 20 dinarjev, za otroke 10 dinarjev.

Kino »Plavž«, Jesenice: 26. do 28. septembra angleški film »Kapitanov